

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 48
від 18 листопада 2020 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального
захисту працівників державних та комунальних закладів освіти”
(реєстр. № 3036а-1 від 15.09.2020)**

Розглянувши проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту працівників державних та комунальних закладів освіти” (реєстр. № 3036а-1 від 15.09.2020), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В., Гнатенком В.С., Комітет зазначає, що законопроект № 3036а-1 є альтернативним до проекту Закону про внесення змін до Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб” щодо соціального захисту працівників державних та комунальних закладів освіти” (реєстр. № 3036а від 28.08.2020). Головним Комітетом щодо розгляду цього проекту Закону визначений Комітет з питань здоров’я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Відповідно до Пояснювальної записки законопроекту його метою є “забезпечення належного рівня соціального захисту педагогічних та науково-педагогічних працівників державних та комунальних закладів освіти, які наражаються на додаткові ризики зараження гострою респіраторною хворобою COVID-19, виконуючи свої професійні обов’язки”. З метою досягнення цієї мети пропонується внести зміни до статті 39 Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб”, статті 57 Закону України “Про освіту”, Прикінцевих та перехідних положень Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” та надати працівникам державних і комунальних закладів освіти право на отримання обов’язкових страхових виплат на випадок захворювання на інфекційну хворобу. Додатково, як альтернативним, законопроектом № 3036а-1 пропонується:

- у разі захворювання працівника коронавірусною хворобою (COVID-19) забезпечити страхові виплати в розмірі не менше 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

- встановити педагогічним та науково-педагогічним закладам освіти додаткові, до встановлених законодавством, доплати до заробітної плати, які безпосередньо організують освітній процес, у розмірі 100 відсотків заробітної плати на період виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), визначених у рішенні Кабінету Міністрів України про встановлення карантину, до завершення виконання цих заходів та забезпечити їх фінансування за рахунок фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками.

Міністерство охорони здоров'я України не підтримує цей законопроект. Зокрема, Міністерство охорони здоров'я України та Міністерство освіти і науки України у своїх висновках зазначили некоректність внесення відповідних змін до статті 39 Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб", оскільки ця стаття покликана захистити працівників, хвороба яких викликана саме професійним захворюванням.

Враховуючи, що за своєю суттю професійне захворювання виникає саме внаслідок виконання роботи, яка сама по собі є шкідливою (за визначенням), але працівник мусить її виконувати, оскільки це входить до його трудової функції (посадових обов'язків), Міністерство освіти і науки України та Міністерство охорони здоров'я України звернули увагу на те, що у порівнянні з медичними працівниками, для яких працювати з хворими на COVID-19 є професійним обов'язком, для вчителів і викладачів таке захворювання не є за своєю суттю професійним, оскільки отримане під час, але не внаслідок виконання професійних обов'язків. Окрім того, встановлення причинно-наслідкового зв'язку між захворюванням і фактом виконання вчителем/викладачем своїх професійних обов'язків видається майже неможливим, адже вчитель/викладач так само можуть пересуватися громадським транспортом, відвідувати лікарні, магазини, інші громадські установи і місця тощо. Захворювання вчителя/викладача може відбутися у тому числі через недотримання вчителем/викладачем встановлених обмежувальних і запобіжних заходів під час карантину.

Також МОЗ у своєму висновку зазначило, що, відповідно до законодавства, якщо на працівника закладу освіти покладені обов'язки як відповідальної особи за дотримання протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання ускладнення епідемічної ситуації, або якщо відповідно до своїх посадових обов'язків (або за окремим дорученням) співробітники брали участь у ліквідації епідемії та здійсненні заходів із запобігання поширенню COVID-19, зазначені співробітники можуть бути визначені як безпосередньої зайняті у ліквідації епідемії та здійсненні

заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначило, що усі працівники бюджетних установ, у тому числі працівники державних та комунальних закладів освіти, підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та отримують страхові виплати у разі настання страхового випадку відповідно до чинного законодавства. Запровадження іншого виду державного страхування для працівників освіти та здійснення додаткових страхових виплат, пов'язаних із захворюванням на коронавірусну хворобу, потребуватиме додаткових бюджетних коштів, джерела покриття яких відсутні, а також призведе до звернень представників інших професій щодо надання таких виплат.

Крім того, законопроектом пропонується “встановити додаткові, до встановлених законодавством, доплати до заробітної плати педагогічним та науково-педагогічним працівникам закладів освіти, які безпосередньо організують освітній процес, у розмірі 100 відсотків заробітної плати на період виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), визначений у рішенні Кабінету Міністрів України про встановлення карантину, до завершення виконання цих заходів та забезпечити їх фінансування за рахунок фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками”.

З огляду на те, що всі педагогічні та науково-педагогічні працівники організують освітній процес, то впровадження в дію вищезазначеної норми законопроекту потребуватиме додаткового фінансування з бюджетів усіх рівнів у обсязі як фонд оплати праці галузі освіти на даний час.

Також МОН України вважає, що законопроект потребує доопрацювання в частині встановлення критеріїв, яким саме педагогічним та науково-педагогічним працівникам буде здійснюватися вищезазначена доплата до заробітної плати.

Як зазначено у висновках *Міністерства освіти і науки України та Міністерства фінансів України*, реалізація законопроекту № 3036а-1 потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України. Водночас пропозиція щодо введення в дію законопроекту з дня, наступного за днем його опублікування, суперечить частині третій статті 27 Бюджетного кодексу України, відповідно до якої закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передуює плановому, вводяться у дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

Враховуючи викладене, а також рішення підкомітету з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях від 3 листопада 2020 року розглянути законопроект № 3036а-1 на засіданні

Комітету та прийняти за результатами обговорення відповідне рішення,
Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту працівників державних та комунальних закладів освіти” (реєстр. № 3036а-1 від 15.09.2020), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В., Гнатенком В.С., повернути суб’єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити Рішення Комітету Верховної Ради України з питань здоров’я нації, медичної допомоги та медичного страхування, визначеному головним з розгляду цього проекту Закону.

Голова Комітету

С.В. Бабак